

Η ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΒΙΑ

JACQUES LÉAUTÉ, ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, ΑΘΗΝΑ 1991
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΣΑΓΚΟΥΝΪΔΟΥ - ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ ΗΡΩ

Διάρθρωση έργου

Εισαγωγή

Κεφάλαιο 1: Η κοινωνία μας κινδυνεύει

Κεφάλαιο 2: Το τέλος της μερικής έκλειψης

Κεφάλαιο 3: Μια καινούργια βία

Κεφάλαιο 4: Η νέα βία και η ψεύτικη δημόσια ειρήνη

Κεφάλαιο 5: Η βία σε υπερβολική δόση

Κεφάλαιο 6: Η υπερβολική δόση των αποδείξεων βίας

Κεφάλαιο 7: Η υπερβολική δόση των ζημιών

Κεφάλαιο 8: Η βία σε κατάσταση στέρησης

Κεφάλαιο 9: Η έλλειψη των άλλων

Κεφάλαιο 10: Η έλλειψη ισότητας

Κεφάλαιο 11: Για μια πολιτική της αντιβίας

Εισαγωγή

1975 Γαλλία: 1.900.000 κακουργήματα και πλημμελήματα ήρθαν σε γνώση των αστυνομικών αρχών/ ανά 1.000 κατοίκους αντιστοιχούν 36 εγκλήματα

Σύμφωνα με τους υπολογισμούς του συγγραφέα το 2012 όλοι οι Γάλλοι πολίτες θα εγκληματούν = παραλογισμός

Η βία στην κοινωνία δεν μπορεί να αυξάνεται συνεχώς- θα υπάρξει τέλος

Κεφάλαιο 1: Η κοινωνία μας κινδυνεύει

Η βία δεν είναι ίδιον των εγκληματιών

Η θυσία των αθώων

Βία, εναντίωση στη βία και μεγάλες παλίρροιες

Το διακινδύνευμα

Κεφάλαιο 1: Η κοινωνία μας κινδυνεύει

Η βία στη γαλλική κοινωνία είναι πανταχού παρούσα

Τα εγκλήματα βίας σε σχέση με παλαιότερα έχουν αυξητικές τάσεις

Η βία απειλεί γιατί πλέον εξελίσσεται έξω από τον κόσμο των
κακοποιών

i. Η βία δεν είναι ίδιον των εγκληματιών

Η βία εγκαθίσταται πλέον μεταξύ τίμιων ανθρώπων – «η δική μας βία»

Η βία οφείλεται στον καπιταλιστικό χαρακτήρα της οικονομίας με τον άσπονδο οικονομικό ανταγωνισμό που καταλήγει σε πόλεμο

Παραδείγματα:

- Γάλλοι αμπελουργοί εναντίον εισαγωγών ιταλικών κρασιών
- Καταλήψεις εργοστασίων από τους εργάτες
- Κορσικανοί αυτονομιστές εναντίον των γαλλικών αρχών

ii. Η Θυσία των αθώων

Στον εγκληματικό χώρο η βλάβη που προκαλείται σε αθώους είναι αδιάφορη

Το γνώρισμα αυτό μεταδόθηκε στους μη εγκληματίες/ Οι έντιμοι άνθρωποι αποδέχονται την πρόκληση ζημίας σε αθώους

iii. Βία, εναντίωση στη βία και μεγάλες παλίρροιες

«Εναντίωση στη βία»: η επιτρεπτή βία στο πλαίσιο της κοινωνικής συμβίωσης

Ωστόσο η σύγχρονη βία ξεπερνά την αναγκαιότητα/ Ο σεβασμός προς το δίκαιο εξασθενεί/ Η χρήση βίας φαίνεται φυσιολογική

Αυτοδικία, παράδειγμα θέσης parking → εφόσον κάποιος αδικήθηκε οι κανόνες γι' αυτόν κατέρρευσαν

Βία στις εφημερίδες, στην τηλεόραση στον κινηματογράφο και στη μουσική

iv. Το διακινδύνευμα

Η βία των τίμιων ανθρώπων απειλεί τη δημοκρατία, καθώς αμφισβητεί θεμελιώδεις αρχές (ελευθερία, ισότητα)

Η βία εξαπλώνεται και υποσκάπτει ολόκληρη τη γαλλική κοινωνία

Ζητούμενο: Η εξάλειψη της βίας χωρίς να αμφισβητήσουμε τις ελευθερίες μας

Κεφάλαιο 2: Το τέλος της μερικής έκλειψης

Ζωώδης επιθετικότητα και ανθρώπινη βία

Η γενιά βίας των ανθρώπινων κοινωνιών

Οι αιτίες της μερικής έκλειψης (1815-1955)

Τέσσερις παρανοήσεις πάνω στη σημερινή υποτροπή της βίας

Κεφάλαιο 2: Το τέλος της μερικής έκλειψης

Η βία δε γεννήθηκε τώρα, απλώς επανεμφανίζεται μετά τη μερική έκλειψή της

i. Ζωώδης επιθετικότητα και ανθρώπινη βία

Η βία υπάρχει από την αρχή της ανθρωπότητας

Παράδειγμα homo erectus

ii. Η γενιά βίας των ανθρώπινων κοινωνιών

Αναφορά στην περίοδο μέχρι τη γαλλική επανάσταση, όπου η βασιλική δικαιοσύνη παρέμενε βίαιη

Οι ποινικές κυρώσεις είχαν σκοπό τον ανθρώπινο πόνο → βασανιστήρια στον καταδικασθέντα, ο θάνατος δεν αρκούσε, έπρεπε να περάσει τις τελευταίες ώρες της ζωής του σε κατάσταση φριχτής αγωνίας

iii. Οι αιτίες της μερικής έκλειψης (1815-1955)

Οι αιτίες:

- Η γαλλική επανάσταση και η διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του πολίτη
- Δυνατότητα μετανάστευσης
- Μειώθηκε ο συνωστισμός στις πόλεις
- Καθιέρωση τυπικής διαδικασίας για τις μονομαχίες
- Ανάπτυξη του νομικού δόγματος αυτονομίας της βούλησης, αρκεί να μην παρενοχλείται ο συμπολίτης

Δεν αφανίστηκε η βίαιη συμπεριφορά, απλώς μειώθηκε

iv. Τέσσερις παρανοήσεις πάνω στη σημερινή υποτροπή της βίας

1^η: Ως προς το ότι η βία στη Γαλλία υποτροπίασε πρόσφατα

- Αντίλογος: σύμφωνα με στατιστικά η βία παρουσιάζει αυξητική τάση από το 1954

2^η: Ως προς το ότι οι Γάλλοι απειλούνται κυρίως από τους εγκληματίες που χρησιμοποιούν κατεξοχήν βία

- Αντίλογος: Απειλούνται κυρίως από εγκληματίες που δε χρησιμοποιούν απαραίτητα βία

iv. Τέσσερις παρανοήσεις πάνω στη σημερινή υποτροπή της βίας

3^η: Η θανατική ποινή θα μειώσει την εγκληματικότητα

- Αντίλογος: Δεν είναι η αυστηρότητα της ποινής που θα μειώσει την εγκληματικότητα αλλά η σιγουριά επιβολής της

4^η: Αφορά τη σχέση βίας και δολιότητας ως προς το έγκλημα

- Αντίλογος: Στατιστικά οι υπεξαιρέσεις, οι απάτες και οι πλαστογραφίες είναι περισσότερες από τις ληστείες και τις εν γένει βιαιοπραγίες → κακοποιεί με τα «λευκά περιλαίμια και τα σκουρόχρωμα κουστούμια» που έχουν ανεπτυγμένο δείκτη νοημοσύνης και σπανίως καταφεύγουν στη χρήση βίας

Κεφάλαιο 3: Μία καινούργια βία

Η μακρά ιστορία της βίας των πεινασμένων

Η βία στην εποχή της κτητικής επιθυμίας

Η βία στο στάδιο της υπαρξιακής ανάγκης

Η ελπίδα μιας απόκλισης

Κεφάλαιο 3: Μία καινούργια βία

Σύγκριση σημερινών με παλαιότερους εγκληματίες ως προς τα παραγωγικά αίτια

i. Η μακρά ιστορία της βίας των πεινασμένων

Παλαιότερα η εγκληματικότητα και η χρήση βίας είχε ως αίτιο την έλλειψη τροφής

Στη σύγχρονη εποχή του έργου έχουν μειωθεί στο ελάχιστο τέτοιου είδους εγκληματίες

ii. Η βία στην εποχή της κτητικής επιθυμίας

Η κοινωνία απέκτησε πλέον τη δυνατότητα να χορταίνει την πείνα της και να κοιμάται με ασφάλεια → έτσι βασική επιδίωξη έγινε η αύξηση της περιουσίας

Αναλογία μεταξύ αμερικανικής και γαλλικής κοινωνίας

iii. Η βία στο στάδιο της υπαρξιακής ανάγκης

Αναζήτηση ποιότητας ζωής (προστασία του περιβάλλοντος, ειρήνη, καλαισθησία)

Ωστόσο η βία εξακολουθεί να υπάρχει ως αίσθημα ανασφάλειας στους πολίτες

«Το αίσθημα ανασφάλειας είναι η αντι-ποιότητα της ζωής»

iv. Η ελπίδα μιας απόκλισης

Η πτώση των ποσοστών εγκληματικότητας στην αμερικανική κοινωνία δίνει ελπίδα ότι και στη γαλλική κοινωνία θα συμβεί το ίδιο

Κεφάλαιο 4: Η νέα βία και η ψεύτικη δημόσια ειρήνη

Οι εγκληματίες καταδρομείς

Το υπόλοιπο της στρατιάς των φιλοπόλεμων

Οι πολιτικοί αγώνες

Η ατομική μάχη των Γάλλων

Οι ελεύθεροι σκοπευτές της εναντίωσης στη βία

Η επιστροφή τα δημόσιας αυστηρότητας

Οι δύο αιτίες της βίαιης συμπεριφοράς

Κεφάλαιο 4: Η νέα βία και η ψεύτικη δημόσια ειρήνη

Η Γαλλία βρίσκεται σε κατάσταση ειρήνης από τη λήξη του Β΄
Παγκοσμίου Πολέμου

Η ειρήνη αυτή νοθεύεται από τη βία

Κατηγοριοποίηση των υποκειμένων της βίας

i. Οι εγκληματίες καταδρομείς

Παράδειγμα: Διαδήλωση στα Ηλύσια Πεδία

Επιχείρηση ιδιωτικής δικαιοσύνης και εκδίκησης

Μίμηση των τρομοκρατών από τους κοινούς εγκληματίες ως προς τα χρησιμοποιούμενα μέσα με στοιχείο που τους διαφοροποιεί: το ιδιοτελές συμφέρον

ii. Το υπόλοιπο της στρατιάς των φιλοπόλεμων

Τίμιοι πολίτες που όμως δε θα δίσταζαν να αυτό - εξουσιοδοτηθούν
ώστε να απονεμηθεί η δικαιοσύνη

Αυτοδικία

iii. Οι πολιτικοί αγώνες

Κινητοποίηση πολιτικών αγωνιστών που με πράξεις βίας επιδιώκουν την ανατροπή του πολιτικού συστήματος

Σε αντίθεση με τους επαναστάτες υπάρχουν και εκείνοι που επιδιώκουν την ανάληψη της εξουσίας μέσω δημοκρατικών διαδικασιών → ωστόσο κατά το συγγραφέα, και αυτοί χρησιμοποιούν βία όχι όμως άμεσα εξωτερικευμένη

Στο πολιτικό πεδίο υπάρχουν παντού «πολεμιστές»

iv. Η ατομική μάχη των Γάλλων

Κοινωνικές ομάδες που λόγω της ανισότητας των ευκαιριών καταφεύγουν στη χρήση βίας με σκοπό την κοινωνική ανέλιξη

ν. Οι ελεύθεροι σκοπευτές της εναντίωσης στη βία

Το Κράτος μονοπωλεί την υποχρέωση φύλαξης και προστασίας των πολιτών

Ορισμένοι πολίτες ωστόσο λόγω της κρατικής ανεπάρκειας παίρνουν το νόμο στα χέρια τους

- Το παράδειγμα του γκαραζιέρη
- Έχει διαμορφωθεί μία αντίληψη περί νόμιμης άμυνας που ξεπερνά τα όρια του Ποινικού Κώδικα

vi. Η επιστροφή τα δημόσιας αυστηρότητας

Στον αντίποδα των ελεύθερων σκοπευτών βρίσκονται πολίτες που ζητούν περισσότερη αυστηρότητα από τους εκπροσώπους του ποινικού συστήματος

- Αστυνομικοί: χρησιμοποιούν συχνά τα όπλα τους στο όνομα της νόμιμης άμυνας
 - Το παράδειγμα των απαγωγών
- Δικαστές: Γίνονται όλο και πιο αυστηροί με αποτέλεσμα τον υπερπληθυσμό των φυλακών
 - Η θανατική ποινή:
 - δε μειώνει στατιστικά το έγκλημα και
 - Δεν αποσκοπεί στον παραδειγματισμό αλλά στην εκδίκηση

vii. Οι δύο αιτίες της βίαιης συμπεριφοράς

1^η αιτία: Κοινωνικοί παράγοντες:

- Απαιτήσεις της κοινωνίας
- Οικονομικές επιδιώξεις
- Καταναλωτισμός

2^η αιτία: Η έμφυτη επιθετικότητα

Κεφάλαιο 5: Η βία σε υπερβολική δόση

Η σύγχρονη ανάπτυξη της βίας δεν είναι γενετικής προέλευσης

Η κοινωνική προέλευση της υπερβολικής δόσης

Κεφάλαιο 5: Η βία σε υπερβολική δόση

Η αύξηση της βίας δεν έχει βιολογικά αίτια

i. Η σύγχρονη ανάπτυξη της βίας δεν είναι γενετικής προέλευσης

Πάντα υπήρχαν και θα υπάρχουν άτομα με πιο ήρεμη ιδιοσυγκρασία και άτομα με πιο θυμώδη

Επομένως η επανεμφάνιση της βίας δεν έχει γενετικά αίτια

ii. Η κοινωνική προέλευση της υπερβολικής δόσης

Δύο ειδών πνευματικά «δηλητήρια» μας προδιαθέτουν προς τη βία :

- Η βία των άλλων → Η εμπειρία της βίας με την οποία ερχόμαστε καθημερινά σε επαφή/ «Υπερβολική δόση βίας»
- Η δική μας βία → Βίαια ξεσπάσματα εναντίον των συνθηκών της σύγχρονης ζωής / Η βία γίνεται η προστασία μας

Κεφάλαιο 6: Η υπερβολική δόση των αποδείξεων βίας

Η βία των θυμάτων

Βία και χημεία του εγκεφάλου

Είμαστε όλοι μάρτυρες της βίας του κόσμου

Η τριπλή εξουσία των ειδήσεων βίας

Η υπερβολική δόση κινηματογράφου

Η δηλητηρίαση

Ο Γκέμπελς και η ηθελημένη δηλητηρίαση

Η μη ηθελημένη σύγχρονη δηλητηρίαση

Η κάθοδος του επιπέδου απαρχής της βίας των Γάλλων

Κεφάλαιο 6: Η υπερβολική δόση των αποδείξεων βίας

«Είμαστε ταυτόχρονα τα θύματα, οι θύτες και οι μάρτυρες της βίας που μας περιβάλλει»

i. Η βία των θυμάτων

Αναφορά στην παιδική βία

Οι κακές συνθήκες της οικογενειακής ζωής συνδέονται κατά το συγγραφέα με τη βία που αναπτύσσουν μεταγενέστερα τα παιδιά της οικογένειας

Σχολικές εμπειρίες

Τα γεγονότα που ζήσαμε σαν θύματα και οι επιλογές που κάναμε σαν αυτουργοί βίαιων πράξεων, έχουν επιπτώσεις στη μελλοντική συμπεριφορά μας

ii. Βία και χημεία του εγκεφάλου

Συγκεκριμένα χημικά στοιχεία του εγκεφάλου οδηγούν σε επιθετικές συμπεριφορές

Ωστόσο αυτά δεν είναι κληρονομικά αλλά παράγονται από κοινωνικές συνθήκες που εάν συνεχίσουν να υπάρχουν, θα συνεχιστούν αντίστοιχα και οι επιθετικές συμπεριφορές

iii. Είμαστε όλοι μάρτυρες της βίας του κόσμου

Παλαιότερα δε γινόταν γνωστές ειδήσεις εγκλημάτων

Εκτός από το θύμα και το θύτη πράξεων βίας, μάρτυρες της βίας τελικά γινόμαστε όλοι μέσω της αναπαραγωγής ειδήσεων βίας από τα ΜΜΕ

- Η βία έχει την προτεραιότητα στα ΜΜΕ καθώς ενδιαφέρει περισσότερο από την ηρεμία

iv. Η τριπλή εξουσία των ειδήσεων βίας

Καθημερινά τα ΜΜΕ δέχονται πλήθος ειδήσεων που είναι αδύνατο να παρουσιαστούν όλες → Η επιλογή των ειδήσεων που θα προβληθούν γίνεται με βάση τη «δημοσιογραφική αξία»

Οι ειδήσεις βίας έχουν μεγαλύτερη δημοσιογραφική αξία από τις υπόλοιπες για 3 λόγους :

- i. Είναι εμπορικές
- ii. Είναι πειστικές
- iii. Είναι δηλητηριώδεις

ν. Η υπερβολική δόση κινηματογράφου

Στα μηνύματα βίας της πραγματικότητας προστίθεται και «κινηματογραφική βία»

Η Γαλλία δε δημιουργεί πολλά έργα φρίκης και τρόμου. Ωστόσο τα εισάγει κυρίως από την Αμερική και την Ιαπωνία

vi. Η δηλητηρίαση

Η αναγκαιότητα να είμαστε ενήμεροι της επικαιρότητας καθιστά αδύνατο να ξεφύγουμε από τα ΜΜΕ

«Δηλητηρίαση» : Η υποσυνείδητη μίμηση των προτύπων βίας που προβάλλονται

vii. Ο Γκέμπελς και η ηθελημένη δηλητηρίαση

Γκέμπελς : ο υπεύθυνος της πολιτικής προπαγάνδας του Χίτλερ από το 1933 μέχρι το 1945

Η «δηλητηρίαση» προϋποθέτει 2 στοιχεία :

- i. Τη συνεχή επανάληψη των μηνυμάτων
- ii. Τη διατήρηση ενός κλειστού κύκλου που εμποδίζει τα άτομα να ξεφύγουν

Ο Χίτλερ και ο Γκέμπελς χρησιμοποίησαν την παραπάνω τακτική ασταμάτητα

viii. Η μη ηθελημένη σύγχρονη δηλητηρίαση

Η «δηλητηρίαση» σχετικά με τη βία δε γίνεται ηθελημένα

Ωστόσο οι 2 προαναφερθείσες προϋποθέσεις είναι συγκεντρωμένες

ix. Η κάθοδος του επιπέδου απαρχής της βίας των Γάλλων

Η βία των ΜΜΕ έχει αποδέκτες κυρίως τους έντιμους ανθρώπους και όχι τους εγκληματίες

Εκείνη την περίοδο διατυπώθηκαν 2 απόψεις σχετικά με την προβολή της βίας από τα ΜΜΕ :

- i. Έχει ευμενή επίδραση καθώς εκτονώνει την επιθετικότητα
- ii. Αρνητική επίδραση αφού οι σκηνές βίας κάνουν τους Γάλλους να χάνουν πιο εύκολα τη ψυχραιμία τους και να εκδηλώνουν επιθετικές συμπεριφορές

Είναι απαραίτητη η αντίδραση πριν το δηλητήριο εισχωρήσει περισσότερο

Κεφάλαιο 7: Η υπερβολική δόση των ζημιών

Ο ατομικός ζωτικός χώρος

Η ανάγκη να αναγγείλουμε: απαγορεύεται η είσοδος

Σε ποιο σημείο οι γίγαντες γίνονται κακά πνεύματα;

Η εγκληματικότητα του Παρισιού τον περασμένο αιώνα

Η βία, έργο του μεγέθους των πόλεων

Η αντίστροφη αναλογία μεταξύ των αυτοκτονιών και των ανθρωποκτονιών στην πόλη και στην ύπαιθρο

Η άρνηση του ατομικού πραγματικού χώρου από το συνωστισμό

Η άρνηση του ατομικού πραγματικού χώρου από το θόρυβο

Η φοβία της ρύπανσης

Ανασφάλεια και φόβος για τους αλλοδαπούς

Η υπερτροφία των κανονισμών

Υπερβολική δόση της ασφαλιστικής κάλυψης;

Κεφάλαιο 7: Η υπερβολική δόση των ζημιών

«Ατομικός ζωτικός χώρος» : η τήρηση ορισμένων αποστάσεων μεταξύ των ανθρώπων

i. Ο ατομικός ζωτικός χώρος

Πείραμα βιβλιοθήκης

Κάθε άνθρωπος απαιτεί ένα δικό του χώρο

Οι αποστάσεις που πρέπει να τηρούνται αλλάζουν ανάλογα με τις συνθήκες → Όταν είναι εχθρικές μεγαλώνουν

ii. Η ανάγκη να αναγγείλουμε: απαγορεύεται η είσοδος

Η ανάγκη ενός χώρου απομόνωσης (ησυχαστήριο) συμπληρώνει εκείνη του ατομικού ζωτικού χώρου

Με την προστασία της κατοικίας έχει επιτευχθεί όχι ωστόσο απόλυτα

iii. Σε ποιο σημείο οι γίγαντες
γίνονται κακά πνεύματα;

Αστικοποίηση και υπερπληθυσμός οδήγησαν σε απώλεια του ατομικού
ζωτικού χώρου και του χώρου απομόνωσης

iv. Η εγκληματικότητα του Παρισιού τον περασμένο αιώνα

Ο πληθυσμός του Παρισιού αυξήθηκε με αποτέλεσμα να συσσωρεύονται εγκληματικά στοιχεία. Λόγοι:

- i. Κάποιοι ήρθαν στον Παρίσι με αποκλειστικό σκοπό να εγκληματήσουν
- ii. Κάποιοι για να ξεχαστούν προηγούμενα εγκλήματα τους
- iii. Κάποιοι έφτασαν στο Παρίσι χωρίς κακές προθέσεις αλλά παρασύρθηκαν
- iv. Η ανεργία οδήγησε στο έγκλημα

v. Η βία, έργο του μεγέθους των πόλεων

Η υπερ-εγκληματικότητα της πόλης ευνοείται από:

- i. Την ανωνυμία των μεγαλουπόλεων
- ii. Τον όγκο του πλούτου
- iii. Την αντίθεση της φτώχειας
- iv. Τις εντάσεις της πόλης
- v. Τις συνθήκες κατοικίας

Στατιστικά στοιχεία δείχνουν ότι στις πόλεις με περισσότερους από 250.000 κατοίκους αυξάνεται σημαντικά η εγκληματικότητα

vi. Η αντίστροφη αναλογία μεταξύ των αυτοκτονιών και των ανθρωποκτονιών στην πόλη και στην ύπαιθρο

Η βία έχει πάντα δύο κατευθύνσεις:

- i. Μία εναντίον του εαυτού μας → αυτοκτονίες
- ii. Και μία εναντίον των άλλων → ανθρωποκτονίες

Στις πόλεις: οι αυτοκτονίες είναι λιγότερες από ότι στην ύπαιθρο εξαιτίας της ανάπτυξης δημόσιων και ιδιωτικών πρωτοβουλιών βοήθειας προς τους αδύναμους

Στις περιφέρειες με υψηλό ποσοστό ανθρωποκτονιών παρατηρείται χαμηλότερο ποσοστό αυτοκτονιών

vii. Η άρνηση του ατομικού πραγματικού χώρου
από το συνωστισμό

Η βία των έντιμων ανθρώπων αυξάνει ανάλογα με το μέγεθος των αστικών κέντρων όπως η βία των κακοποιών αλλά για άλλους λόγους

Το άτομο που έχει περιορισμένο ατομικό ζωτικό χώρο προτιμά τη φυγή

Όταν η φυγή δεν αρκεί καταφεύγει σε φυσική, ηθική ή λεκτική βία

viii. Η άρνηση του ατομικού πραγματικού χώρου
από το θόρυβο

Ο θόρυβος των μεγαλουπόλεων εισβάλλει στον ατομικό ζωτικό χώρο

Μειώνεται έτσι η ποιότητα ζωής και αντίστοιχα αυξάνεται η
νευρική των πολιτών

ix. Η φοβία της ρύπανσης

Το οικολογικό ρεύμα πέρα από τη θετική του δράση υπενθυμίζει καθημερινά στους πολίτες το πρόβλημα της μόλυνσης

Η δηλητηριασμένη ατμόσφαιρα για τους κατοίκους αποτελεί τροχοπέδη για την κοινωνική ηρεμία

Στόχος του οικολογικού ρεύματος επομένως θα πρέπει να είναι η μετατροπή της επιθετικότητας σε αγωνιστικότητα και δράση για το περιβάλλον

χ. Ανασφάλεια και φόβος για τους αλλοδαπούς

Οι οικονομικές συνθήκες οδήγησαν σε αύξηση της μετανάστευσης με αποτέλεσμα τη σύρευση στις μεγαλουπόλεις πλήθους αλλοδαπών

Η ξενοφοβία και ρατσισμός πηγάζουν κυρίως από το στατιστικό συμπέρασμα υψηλού ποσοστού αλλοδαπών εγκληματιών σε σχέση με τους Γάλλους

Ο συγγραφέας απορρίπτει τα στατιστικά αυτά στοιχεία και αναφέρει ότι ακόμα και διορθωμένα δεν μπορούν ν οδηγήσουν σε ασφαλή συμπεράσματα

χι. Η υπερτροφία των κανονισμών

Το πλήθος των νόμων και των κανόνων προκαλεί αίσθημα ανασφάλειας

Ο αριθμός των ποινικοποιημένων παραβάσεων καταργεί το αξίωμα
«δε νοείται άγνοια νόμου»

xii. Υπερβολική δόση της ασφαλιστικής κάλυψης;

Στην εποχή μας το άτομο αναζητά την ηρεμία μέσω της ασφαλιστικής κάλυψης

Η υπερβολική όμως δόση δεν εξαλείφει το φόβο και κυρίως το φόβο για το μέλλον

Κεφάλαιο 8: Η βία σε κατάσταση στέρησης

Η ανάγκη των άλλων

Άτακτος συμφορμός και μοναξιά

Η έλλειψη ισότητας

Κεφάλαιο 8: Η βία σε κατάσταση στέρησης

Αρκετοί αναζητούν την ευτυχία στην απομόνωση

Ωστόσο για τους περισσότερους αυτό δεν αποτελεί επιλογή

i. Η ανάγκη των άλλων

Η αστική κοινωνία δεν εκπληρώνει παρά ελάχιστα την ανάγκη των ανθρώπων για επικοινωνία

Μοναξιά - Αποξένωση

ii. Άτακτος συμφурρμός και μοναξιά

Παρομοίωση των πόλεων με θαλάμους νοσοκομείου όπου παρά το γεγονός ότι βρίσκονται πολλοί ασθενείς σε κάθε έναν, ο καθένας πολεμά μόνος του την ασθένεια του

Η διαφορά έγκειται στο αδύνατο της επανάστασης των ασθενών, ενώ στους κατοίκους της πόλης παρατηρείται βία και οξυθυμία

iii. Η έλλειψη ισότητας

Η έλλειψη της ισότητας οδηγεί στη βία ως αντιστάθμισμα της ανισότητας

Κεφάλαιο 9: Η έλλειψη των άλλων

Καταναγκαστική απομόνωση και τρέλα

Η αναγκαστική μοναξιά μέσα στις πόλεις

Μακάριες οι παλιές αστεϊκές και συνεκτικές κοινότητες

Η βία και η αλληλεγγύη εκείνων που δεν έγιναν κατανοητοί

Η επικοινωνία διαμέσου κοκτέιλ Μολότωφ

Το δικαίωμα επικοινωνίας

Κεφάλαιο 9: Η έλλειψη των άλλων

Τον Ιούνιο του 1970 κατεδαφίστηκαν οι φυλακές της Βαστίλλης → Στο υπόγειο ανακαλύφθηκαν 4 σκελετοί αλυσοδεμένοι σε κελιά απομόνωσης όπου δεν ήταν η έλλειψη πείνας που οδηγούσε στο θάνατο αλλά η μακρόχρονη παραμονή σε ένα μικρό, κλειστό και σκοτεινό χώρο

Βασανιστήρια μοναξιάς

i. Καταναγκαστική απομόνωση και τρέλα

Οι περισσότεροι άνθρωποι έχουν έμφυτη την ανάγκη ανθρώπινης παρουσίας

Αναφορά στο απομονωτικό σύστημα κράτησης όπου οι φυλακισμένοι απόλυτα απομονωμένοι συχνά εμφάνιζαν ψυχικές ασθένειες

Πλέον στη Γαλλία έχει εγκαταλειφθεί το σύστημα αυτό

Εντούτοις αυτό που η πολιτεία απαγορεύει για τους φυλακισμένους πολλοί το επιβάλλουν στους συνανθρώπους τους

Παράδειγμα της πόρνης

ii. Η αναγκαστική μοναξιά μέσα στις πόλεις

Στα αστικά κέντρα παρατηρείται μία γενική αδιαφορία για τους συμπολίτες

Ελπίδα του συγγραφέα μία συλλογική προσπάθεια μετριασμού της εγωιστικής αδιαφορίας των πολιτών

iii. Μακάριες οι παλιές αστεϊκές και συνεκτικές κοινότητες

Σύγκριση των σύγχρονων με τις παλαιότερες πόλεις

Οι παλαιότερες πόλεις ήταν μικρότερες, είχαν συνοχή και δεν ευνοούσαν φαινόμενα αδιαφορίας και μοναξιάς

iv. Η βία και η αλληλεγγύη εκείνων που δεν έγιναν κατανοητοί

Εκτός από την αδιαφορία το πρόβλημα εντοπίζεται και στην έλλειψη κατανόησης

Σχηματίζονται μικρές ομάδες περιθωριοποιημένων ατόμων που αργά ή γρήγορα θα οδηγηθούν σε συμπεριφορές βίας

ν. Η επικοινωνία διαμέσου ΚΟΚΤΕΪΛ Μολότωφ

Μειονότητες του πληθυσμού που έχουν πεισθεί ότι δεν μπορούν να εισακουστούν καταφεύγουν σε επιθέσεις και διεκδικούν την ευθύνη

Κατάσταση στέρησης: έλλειψη δυνατότητας πρόσβασης στα ΜΜΕ

Τα ΜΜΕ ενώ δημιουργήθηκαν χάριν της επικοινωνίας τελικά δημιουργούν για τον καθένα το δικό του χώρο απομόνωσης

vi. Το δικαίωμα επικοινωνίας

Αναφορά συγκεκριμένα στο γραπτό τύπο που δημιουργεί μονόπλευρη σχέση επικοινωνίας

Πρόταση να συμπεριληφθεί στη Διακήρυξη των δικαιωμάτων το δικαίωμα στην επικοινωνία

Κεφάλαιο 10: Η έλλειψη ισότητας

Η ανισότητα των πρωτόγονων κοινωνιών

Οι μη φυσικές διακηρύξεις της ανθρώπινης ισότητας

Η θυσία της αδελφότητας, αίτιο βίας

Από την ανάγκη για πολιτική ισότητα στην ανάγκη για κοινωνικο -
οικονομική ισότητα

Η οξυμένη αντίληψη των κοινωνικο-οικονομικών ανισοτήτων

Η μαρξιστική εξήγηση της καπιταλιστικής βίας

Η μη μαρξιστική ερμηνεία της επανάστασης κατά των οικονομικών και
κοινωνικών αδικιών

Γιατί η βία αυξάνει με την ευμάρεια;

Κεφάλαιο 10: Η έλλειψη ισότητας

Η ισότητα δεν είναι φυσική → δεν υπάρχει στη φύση

Εντούτοις είναι απαραίτητη για τη δικαιοσύνη

i. Η ανισότητα των πρωτόγονων κοινωνιών

Οι πρωτόγονες ανθρώπινες κοινωνίες είναι ιεραρχημένες και
βασισμένες στην ανισότητα

Το παράδειγμα της δουλείας

ii. Οι μη φυσικές διακηρύξεις της ανθρώπινης ισότητας

Στη Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου το 1776 η ισότητα ανακηρύχθηκε «φυσική»

Κατά το συγγραφέα η ισότητα είναι επινόηση του ανθρώπου, μία πρόκληση απέναντι στους φυσικούς νόμους και μία από τις πιο ευγενείς ανθρώπινες επιθυμίες

iii. Η θυσία της αδελφοσύνης, αίτιο βίας

«Αδελφοσύνη»: αλληλοβοήθεια, κατανόηση, μέριμνα → Μη βία

Σημαντικότερη αρετή για τη σύγχρονη κοινωνία που όμως δεν υπάρχει στη Διακήρυξη Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Η έλλειψη υποχρέωσης αδελφοσύνης οδήγησε στον ατομικισμό

iv. Από την ανάγκη για πολιτική ισότητα στην ανάγκη για κοινωνικο - οικονομική ισότητα

Η αναζητούμενη ισότητα αρχικώς ήταν πολιτική (δικαίωμα ψήφου στις γυναίκες, μείωση του ορίου ενηλικίωσης)

Στη συνέχεια έγινε ζήτημα νομικό (καθιέρωση αστικής ευθύνης του κράτους, αρχή αναλογικότητας)

Μετάβαση πλέον στην αναζήτηση της κοινωνικο-οικονομικής ισότητας(ισότητα ευκαιριών εργασίας, κοινωνικής ανέλιξης)

v. Η οξυμένη αντίληψη των κοινωνικο-οικονομικών ανισοτήτων

Οι ανισότητες οξύνθηκαν από το χρήμα που σταδιακά έγινε ο βασικότερος παράγοντας της κοινωνίας

vi. Η μαρξιστική εξήγηση της καπιταλιστικής βίας

Για τους μαρξιστές η βία αποτελούσε το όργανο για την κοινωνική μεταβολή (επανάσταση - ανατροπή)

Η σύγχρονη βιομηχανία και το καπιταλιστικό σύστημα δημιούργησαν την αστική τάξη που είναι κυρίαρχη επειδή κατέχει τα μέσα παραγωγής

Δε θα μπορέσει όμως ποτέ να αποτρέψει την κοινωνική επανάσταση που θα οδηγήσει σε βίαιη κοινωνική μεταβολή

Μαρξιστές εγκληματολόγοι: η εγκληματικότητα θα εξαφανιστεί με την επέλευση του κομμουνισμού

→ Κριτική του συγγραφέα: αποδίδουν τη βία των σοσιαλιστικών κοινωνιών σε μεμονωμένα περιστατικά, ενώ έχει τα ίδια ακριβώς αίτια

vii. Η μη μαρξιστική ερμηνεία της επανάστασης
κατά των οικονομικών και κοινωνικών αδικιών

Είναι αναπόφευκτο το ότι η βία αποτελεί το μέσο που χρησιμοποιεί μερίδα ανθρώπων για να επιτύχουν τους στόχους της

Η αμφισβήτηση των υπάρχοντων κοινωνικών σχέσεων είναι λογική

Robert Merton: Η αμερικανική κοινωνία προτείνει στους πολίτες συγκεκριμένους σκοπούς, ωστόσο δεν τους παρέχει τα μέσα προς επίτευξη

→ αναπόφευκτη η βίαιη αντίδραση

viii. Γιατί η βία αυξάνει με την ευμάρεια;

Η γαλλική κοινωνία έχει τα δικά της χαρακτηριστικά: αντιμετωπίζει το χρήμα ως μέσο και όχι ως σκοπό

Όμως, σταδιακά η γαλλική κοινωνία προσομοιάζει στην αμερικανική

- Η διαδρομή προς την ευμάρεια αυξάνεται λόγω των προτύπων καταναλωτισμού και πολυτέλειας
- όλο και περισσότεροι ακολουθούν συντομότερους δρόμους μέσω της βίας

Κεφάλαιο 11: Για μία πολιτική της αντιβίας

Οι τρεις πολιτικές:

1. Το ανέφικτο μιας κοινωνίας αποδεκτής βίας
2. Το ανέφικτο μιας κοινωνίας εναντίον της βίας
3. Προς μια κοινωνία αντιβίας

Κεφάλαιο 11: Για μία πολιτική της αντιβίας

Πρόταση του συγγραφέα για την οργάνωση εκστρατείας εναντίον της βίας, την οποία χαρακτηρίζει υποπροϊόν της βιομηχανικής κοινωνίας

i. Οι τρεις πολιτικές:

Η βία σε κάθε κοινωνία εκδηλώνεται με διαφορετικό τρόπο

Είναι ανάγκη να υιοθετηθεί μία καθολική στρατηγική εναντίον της βίας, κάτι που τα πολιτικά κόμματα δεν έχουν προτείνει

1. Το ανέφικτο μιας κοινωνίας αποδεκτής βίας

Η βία είναι ενέργεια κοινή σε όλες τις κοινωνίες έμβιων όντων → θα πρέπει επομένως να την αποδεχτούμε

Πρώτη πρόταση:

- **Τα κάστρα** → προστατευμένοι χώροι απομόνωσης των έντιμων πολιτών που δε θα κατέφευγαν ποτέ στη χρήση βίας
- **Οι ιππότες** → πολίτες που θα ζουν εκτός του κάστρου και θα προστατεύουν καλύτερα τους πολίτες εντός του κάστρου

Δεν είναι δυνατό να δεχτούμε τη βία σα φυσικό παράγοντα στην ανθρώπινη φύση γιατί θα καταλήγαμε στις παραπάνω μεσαιωνικές κοινωνίες

2. Το ανέφικτο μιας κοινωνίας εναντίον της βίας

Σε αυτήν την κοινωνία εφαρμόζονται:

η καλλιέργεια της θέλησης:

- ο αυτοέλεγχος θα είναι ο σκοπός προς επίτευξη ήδη από την παιδική ηλικία
- Οι νέοι θα μαθαίνουν να σέβονται τις απαγορεύσεις
- Οι κανόνες συμπεριφορές επιβάλλονται

Παίσιμα ευθύνη και ποινή:

- Οι ποινές πρέπει να είναι αυστηρές και να συντελούν στον εκφοβισμό
- Όποιος καταφεύγει στη βία αναλαμβάνει την ευθύνη και δέχεται αδιαμαρτύρητα την ποινή

Η κοινωνία αυτή καταλήγει σε υπερβολές όπως οι ασιατικές κοινωνίες καταργώντας την ελευθερία της βούλησης

3. Προς μία κοινωνία αντιβίας

Η πρόταση του συγγραφέα:

Περιορισμένες μεταρρυθμίσεις

- Ανταπόκριση στις άμεσες ανάγκες μέρους των πολιτών
 - αύξηση των δρομολογίων των μέσων μαζικής μεταφοράς για την αποφυγή του συνωστισμού
 - Εύρεση **μεγαλύτερων** κατοικιών σε πολυμελείς οικογένειες
 - Ελαστικότερα ωράρια για τους εργαζομένους
 - Μείωση του θορύβου

3. Προς μία κοινωνία αντιβίας

Συνολική πολιτική

- Γενικότερα μέτρα επίλυσης προβλημάτων της σύγχρονης εποχής

→ Αποκέντρωση

→ Ρυμοτομία

→ Μείωση της ανεργίας

→ Φροντίδα για τους απόρους

Από την ηρεμία στην ευτυχία

Τέλος Παρουσίασης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΜΑΝΟΣ ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ,
ΤΡΙΤΟΕΤΗΣ ΦΟΙΤΗΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ,
ΜΈΛΟΣ ΕΡΕΓΕΠ